

Liberalen onder elkaar: ook in het Europees Parlement probeert D66 nu de VVD een loer te draaien

Door [Pieter de Jonge](#) - 25 mei 2024
Geplaatst in [D66](#) - [Europees parlement](#) - [VVD](#)

Nieuwsuur opende dinsdag met een onheilspellend onderwerp. Vanwege de aangekondigde regeringssamenwerking met de PVV dreigde de VVD in het Europees Parlement uit de liberale fractie, Renew Europe, gezet te worden. Renew nam namelijk afgelopen maart een interne richtlijn aan die samenwerking met 'radicaal rechts' uitsluit.

Wie bekend is met het Europese Parlement, weet dat die soep waarschijnlijk minder heet wordt gegeten dan opgediend. Daags na verkiezingen voor het Europees Parlement – in juni is het weer zover – telt altijd de macht van het getal. Het parlement telt zeven fracties. Iedere fractie wil uiteraard zo groot mogelijk worden of blijven. Aangezien zetelwinst wordt voorspeld voor de Europese Conservatieven en Hervormers (ECH, met SGP en JA21 als Nederlandse leden) en het uiterst rechtse Identiteit en Democratie (ID, waarbij de PVV is aangesloten), is het denkbaar dat de liberalen hun podiumplaats als derde fractie verliezen.

Voor binnenlands gebruik

De ferme woorden van de Europese liberale fractievoorzitter Valérie Hayer, waren waarschijnlijk vooral bedoeld voor de Franse binnenlandse politiek. Hayer is Europees lijsttrekker voor Renaissance, de partij van president Emmanuel Macron. Zonder succes, zo lijkt het, want volgens peilingen wordt de partij van Marine Le Pen, Rassemblement National (RN), in juni de grootste. Bij het tv-debat met RN-lijsttrekker Jordan Bardella werd Hayer vervangen door Macrons 'kroonprins', premier Gabriel Attal. Een riskante strategie, want bij succes voor Bardella riskeert Renaissance als derde te eindigen.

Liberalen onder elkaar: ook in het Europees Parlement probeert D66 nu de VVD een loer te draaien

De Franse sociaaldemocraten hebben in Raphaël Glucksmann wel een aansprekende lijsttrekker.

De kansen van de VVD verschillen per peiling, maar de partij behoudt waarschijnlijk haar vijf zetels. D66 haalde bij de vorige Europese verkiezingen twee zetels en lijkt dat nu opnieuw te gaan doen. Dat is relevant, want hoe verschillend beide partijen ook zijn, in het Europees parlement zijn ze allebei lid van Renew.

De VVD was in de jaren zeventig een van de oprichters van het Europese liberale verband, waarvan de totstandkoming werd bespoedigd toen in 1979 voor het eerst directe verkiezingen voor het Europees Parlement op de agenda stonden. D66 profileerde zich toen nog als een partij die wilde breken met 'ouderwetse' negentiende-eeuwse ideologieën - het liberalisme inclusief - maar koos eind jaren negentig, niet toevallig toen oprichter Hans van Mierlo de politiek verliet, alsnog voor het etiket 'sociaal-liberaal'. Al in 1989 had het enige D66-lid van het Europees Parlement zich op persoonlijke titel aangesloten bij de liberale fractie. Pas na de Europese verkiezingen van 1994 trad D66 als partij toe. Dat was tevens het laatste jaar dat de VVD campagne voerde met het gezamenlijke Europese liberale verkiezingsprogramma. Vanaf 1999 kon dat niet meer, omdat er twee Nederlandse liberale partijen waren.

Stoten onder de gordel

D66 lijkt Hayer opgestoot te hebben om de VVD te veroordelen. Dit past in een patroon. Tijdens de lange kabinetsformatie van Rutte IV verspreidde D66-Tweede Kamerlid Sjoerd Sjoerdsma op het Binnenhof drankroddels over VVD-informateur Johan Remkes. Het weekend na de val van Rutte-IV, in juli 2023, bereidde D66 een motie van wantrouwen voor, om demissionair premier Rutte weg te sturen. Stoten onder de gordel zijn D66 allerm minst vreemd.

De VVD werd in 1948 opgericht als liberale partij en behoort tot de *founding fathers* van de Europese liberale fractie. D66 werd in 1966 opgericht als een pragmatische partij die het liberalisme achterhaald vond en werd pas in 1994 lid van de Europese liberale fractie. Nu suggereert D66 dat de VVD daar vanwege een gebrekkige liberale gezindheid niet langer thuis zou horen. Is dat principieel of is dat opportunistisch? Het lijkt een retorische vraag.

Pieter de Jonge is historicus en publicist.

*Wynia's Week is er het hele jaar door, minstens 104 keer per jaar. Met onafhankelijke, verrassende berichtgeving. En Wynia's Week is wel **gratis, maar niet goedkoop**. De lezers, kijkers en luisteraars maken Wynia's Week mogelijk. **Doet u mee?** Doneren kan [HIER](#). **Hartelijk dank!***